

HOE BEOORDEEL JE MET GENAI GEGENEREERDE INFORMATIE?

Generatieve Artificiële Intelligentie (GenAI) kan je helpen om snel informatie te vinden over allerlei onderwerpen. Maar let op: GenAI systemen kunnen fouten maken ('hallucineren') en door gekleurde of incomplete data vooroordelen versterken of onjuiste aannames doen. Jij bent als student volledig verantwoordelijk voor wat je met de informatie doet. Beoordeel de output dus op correctheid, kwaliteit, relevantie en bias. Gebruik daarbij deze tips en blijf kritisch nadenken.

HOE WERKT GENAI?

Een GenAI-systeem bevat heel veel data.

Deze data benadert het met een groot taalmodel (Large Language Model), dat woord voor woord een antwoord opbouwt op jouw vraag. Hierbij kijkt het steeds welk woord op basis van de context de meeste kans heeft om te volgen op het vorige woord.

Het taalmodel 'zoekt' dus geen antwoorden maar stelt ze op een statistische manier samen. Het proces hiervan is niet traceerbaar en precies dezelfde vraag levert steeds een ander antwoord op. De meeste GenAI systemen werken niet met een index en 'weten' daardoor niet welke bronnen ze voor jouw

Dit werk valt onder een Creative Commons Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal-licentie. Deze Checklist beoordeelt GenAI gegenereerde informatie is door de Bibliotheek van de Hogeschool Utrecht (HU) ontwikkeld voor gebruik binnen het hbo onderwijs. Bij vragen, voorstellen tot wijzigingen of feedback kan je altijd contact opnemen met [bibliotheek@hu.nl](mailto: bibliotheek@hu.nl). Wij denken graag met je mee!

Bij het maken van deze leerdoelen heeft de HU Bibliotheek gebruik gemaakt van de volgende publicaties:
• Hogeschool Utrecht. (2024). Richtlijn Onregelmatigheden. Geraadpleegd op 15-06-2025, van <https://een.hu.nl>
• Hogeschool Utrecht. (2025). Handreiking Generatieve AI en toetsing. Geraadpleegd op 15-06-2025, van <https://een.hu.nl>
• Hogeschool Utrecht. (2025). HU-toetsbeleid: toelichting en onderbouwing. Geraadpleegd op 15-06-2025, van <https://een.hu.nl>
• KU Leuven. (2025). Verantwoord gebruik van Generatieve Artificiële Intelligentie. Geraadpleegd op 15-06-2025, van <https://www.kuleuven.be>
• Samenwerkingsverband Hogeschool Bibliotheken. (2025). Checklist beoordelen GenAI-content: Voor studenten bij het schrijven van een onderzoeksverslag, scriptie of essay (versie 1). Geraadpleegd op 15-06-2025, van <https://www.shb-online.nl>
• SURF, Werkgroep APA. (2025). De APA-richtlijnen uitgelegd: Generatieve AI (versie 1.0). Geraadpleegd op 15-06-2025 van <https://www.auteursrechten.nl>
• Van der Hilst Communicatie. (z.d.). FACTS en 3M Checklist controle output AI. Geraadpleegd op 15-06-2025, van <https://www.hilst.nl>

DO'S EN DON'TS

- Gebruik GenAI alleen als dit toegestaan is. Vraag dit aan je docent of opdrachtgever. Ongeoorloofd gebruik heeft consequenties voor jouw beoordeling.
- Gebruik bij voorkeur tools waarmee de HU of je opdrachtgever een overeenkomst heeft. Vraag het na bij een privacy officer of IT-afdeling.
- Gebruik GenAI alleen doordacht en als dit toegevoegde waarde heeft. Het kost veel water en energie en soms zijn er slechte arbeidsomstandigheden.
- Als je doorvraagt herhaal hierbij dan het antwoord zodat de context steeds duidelijker wordt.
- Voer nooit persoonsgegevens, vertrouwelijke (bedrijfs)informatie zoals IP-gevoelige gegevens en/of auteursrechtelijk beschermd materiaal in.
- Zet dataverzameling, als dit kan, uit zodat wat jij invoert niet als data hergebruikt wordt.
- Gebruik een betaald account voor betere privacy en snelheid.
- Zet, als dit kan, 'beredeneren' aan waardoor je beter kunt volgen hoe het systeem tot een antwoord is gekomen. Bewaar dit proces voor je verantwoording.
- Kies het juiste GenAI systeem waarvan de data past bij jouw doel. Bijvoorbeeld een systeem met alleen wetenschappelijke data. In de grotere systemen verschilt de data van niveau (bijv. wetenschappelijke data v.s. van social media) en de data kan tegenstrijdig zijn.

STEL SPECIFIEKE VRAGEN

Door zo specifiek mogelijk te zijn voorkom je dat het GenAI systeem je vraag verkeerd interpreteert. Gebruik daarom prompting (bijv. Role, Task, Format (RTF) of PREPARE-methode).

- **Prompt:** stel een duidelijke vraag
- **Rol:** wie moet de GenAI zijn? (expert, arts, docent etc.)
- **Expliciet:** wees specifiek
- **Parameters:** wat moet er uit komen? (lengte, toon, grafiek etc.)
- **Ask:** laat GenAI vragen stellen voor verduidelijking
- **Rate:** vraag GenAI zelf het antwoord te beoordelen
- **Emotie:** moedig GenAI aan (bijv. "Ik heb het snel nodig")

Gebaseerd op Fitzpatrick, D., Fox, A., Weinstein, B., Chandra, V. A., & Lakhani, P. (2023). The AI classroom: the ultimate guide to artificial intelligence in education. TeacherGoals Publishing, LLC.

BEOORDELINGSCRITERIA

Niveau

- Is het antwoord goed genoeg voor jouw doel?
- Past (het niveau van) de data van het GenAI systeem bij jouw doel?
- Kun je eigen bronnen (alleen betrouwbare en rechten vrije bronnen!) uploaden en GenAI vragen het antwoord hier uit te halen?

Relevant?

- Is je vraag duidelijk en specifiek?
- Kan het systeem je vraag verkeerd 'begrijpen' en daardoor de verkeerde context kiezen? Bijvoorbeeld college (NL: les in Hoger Onderwijs) is niet hetzelfde als college (USA: opleidingstype in het Voortgezet onderwijs). Corrigeer het in je prompt.

Klopt het?

- Check feiten en vergelijk informatie met die uit betrouwbare bronnen.
- Zijn de gegevens compleet?
- Is de informatie actueel? (bevat het systeem die data wel?)
- Is het antwoord logisch en goed onderbouwd?
- Worden meerdere invalshoeken meegenomen?
- Is het antwoord gekleurd? Zo ja, waar komt dat door? (Jouw vraagstelling? De data? De doelstelling van de bouwers van het GenAI-systeem?)
- Haal de output nog door een ander systeem (bijv. commerciële tekst laten maken in systeem X (geschikt voor reclame teksten) en deze kloppend laten maken in systeem Y (met wetenschappelijke data).

Traceerbaar?

- Controleer of opgegeven bronnen echt bestaan en kloppen. Veel GenAI systemen verzinnen bronnen. Alleen geïndexeerde systemen kunnen de bron geven die ze gebruikt hebben.

Verantwoording

- Blijf kritisch en herschrijf of verwerk de informatie zodat het jouw verhaal en jouw leerproces blijft. Je moet het in eigen woorden kunnen navertellen.
- Bewaar je promptgeschiedenis en eventuele output gegenereerd met 'beredeneren' (bijv in Word) zodat je kunt verantwoorden hoe je tot bepaalde conclusies gekomen bent.
- Geef aan dat je GenAI gebruikt hebt en waarom en hoe.
- Vermeld het GenAI systeem als bron in je bronvermelding. Voor APA zie: APA-richtlijnen uitgelegd <https://auteursrechten.nl/wp-content/uploads/2024/05/De-APA-richtlijnen-uitgelegd-Generatieve-AI-Versie-1.0.pdf>